

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุป

ในการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการปฏิบัติงานตลอดจนแนวทางการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงาน ของคณาจารย์คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตามกรอบภาระงานหลักของอาจารย์ ได้แก่ งานสอน งานวัดและประเมินผล งานวิจัย งานบริการวิชาการแก่สังคม งานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และงานด้านอื่นๆ ซึ่งประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้จากการสุ่มตัวอย่าง คณาจารย์คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 207 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ และแบบปลายเปิด จำนวน 1 ฉบับ ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความถี่และค่าร้อยละ พร้อมนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยายผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

สภาพการปฏิบัติภาระงานด้านงานสอน งานวัดและประเมินผล พบว่าทั้งในระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา คณาจารย์ส่วนใหญ่ใช้เวลาในการปฏิบัติภาระงานด้านนี้โดยเฉลี่ยน้อยกว่า 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาภาระงานในระดับปริญญาตรี พบว่าภาระงานที่คณาจารย์ใช้เวลาปฏิบัติมากกว่า 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ สูงสุด 3 อันดับ ได้แก่ การสอนปฏิบัติการ/หัตถการ/สาธิต การสอนการตรวจผู้ป่วย ณ ห้องตรวจผู้ป่วยนอก/ห้องฉุกเฉิน และการสอนข้างเตียงผู้ป่วย ส่วนในระดับบัณฑิตศึกษาภาระงานที่คณาจารย์ใช้เวลาปฏิบัติมากกว่า 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ สูงสุด 3 อันดับ ได้แก่ การสอนปฏิบัติการ/หัตถการ/สาธิต การสอนตรวจผู้ป่วย ณ ห้องตรวจผู้ป่วยนอก/ห้องฉุกเฉิน และการสอนข้างเตียงผู้ป่วยสำหรับแพทย์ประจำบ้าน ทั้งนี้มีผู้เสนอปัญหาในด้านงานสอนงานวัดและประเมินผล อาทิ ภาระงานสอนมากทำให้ไม่มีเวลาไปทำงานวิจัยและงานด้านอื่น ผู้ป่วยมีจำนวนมาก การกระจายภาระงานสอนยังไม่ทั่วถึง ขาดการพัฒนาสื่อตลอดจนอุปกรณ์การสอนในห้องเรียนยังไม่มีความพร้อม ส่วนข้อเสนอแนะ อาทิ ควรเพิ่มจำนวนบุคลากรหรือลดจำนวนผู้ป่วย ควรแยกงานสอนงานบริการออกจากกัน คณะฯควรมีการดูแลการประเมินผลในภาพรวมของทั้งคณะฯอย่างเป็นระบบ ตลอดจนมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนที่ทำให้คณาจารย์มีภาระงานที่น้อยลง

สภาพการปฏิบัติภาระงานด้านงานวิจัย พบว่าคณาจารย์ส่วนใหญ่มีงานวิจัยที่กำลังดำเนินการอยู่ 1 เรื่อง โดยระยะเวลาที่คาดว่าจะแล้วเสร็จคือ 1 ปี และส่วนใหญ่ใช้เวลาในการทำงานวิจัยมากกว่า 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ทั้งนี้มีผู้เสนอปัญหาในด้านวิจัย อาทิ คณาจารย์ไม่มีเวลาสำหรับทำงานวิจัยเนื่องจากงานบริการและงานสอนมาก ขาดเครื่องมือและงบประมาณตลอดจนแหล่งทุนสนับสนุน ขาดความรู้ ทักษะและแรงจูงใจในการทำงานวิจัย ตลอดจนขาดความคล่องตัวในการใช้ทุนวิจัย ส่วนข้อเสนอแนะ อาทิ ควรเพิ่มจำนวนคณาจารย์และเพิ่มแหล่งให้ทุนวิจัย ควรปรับแก้ไขระเบียบและลดขั้นตอนที่ยุ่งยากในการขอทำวิจัย ควรมีการจัดฝึกอบรมให้ความรู้ด้านงานวิจัย และควรมีการส่งเสริมงานวิจัยด้านแพทยศาสตรศึกษาให้มากยิ่งขึ้น

สภาพการปฏิบัติภาระงานด้านงานบริการวิชาการแก่สังคม พบว่าคณาจารย์ส่วนใหญ่ปฏิบัติภาระงานบริการการรักษาพยาบาลและงานบริการแก่สังคมในลักษณะอื่น โดยเฉลี่ยน้อยกว่า 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เมื่อพิจารณาในแต่ละภาระงานพบว่าภาระงานที่คณาจารย์ใช้เวลาในการปฏิบัติมากกว่า 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ สูงสุด 3 อันดับ ได้แก่ การตรวจรักษาโรค การตรวจวิเคราะห์ อาทิ ซึ้นเนื้อ สิ่งส่งตรวจ ศพ วัตถุพยาน และการทำหัตถการต่าง ๆ ทางกายภาพ อาทิ การผ่าตัด ทั้งนี้มีผู้เสนอปัญหาในด้านงานบริการวิชาการแก่สังคม อาทิ งานบริการมากเกินไปและจำนวนผู้ป่วยมากเกินไปกำลังเวลางาน ขาดแคลนบุคลากรฝ่ายสนับสนุน สถานที่ให้บริการคับแคบ ตลอดจนขาดการพิจารณาเรื่องค่าตอบแทนที่เป็นธรรม ส่วนข้อเสนอแนะ อาทิ ควรรับอาจารย์เพิ่มและแยกงานบริการวิชาการออกจากกัน ควรแต่งตั้งกรรมการเพื่อพิจารณาเรื่องค่าตอบแทนให้เป็นธรรม ตลอดจนจัดระบบการให้บริการที่เหมาะสมในการบริหารจัดการ

สภาพการปฏิบัติภาระงานด้านงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พบว่าคณาจารย์ส่วนใหญ่ใช้เวลาปฏิบัติภาระงานในด้านต่าง ๆ โดยเฉลี่ย 1 ครั้งต่อปี เมื่อพิจารณาในแต่ละภาระงานพบว่ากิจกรรมที่คณาจารย์เข้าร่วมมากกว่า 5 ครั้งต่อปีสูงสุด คือ กิจกรรมการรักษาวัฒนธรรมที่ดั้งเดิม อาทิ การแต่งกายพื้นเมือง ส่วนกิจกรรมที่คณาจารย์ใช้เวลาในการเข้าร่วมมากกว่า 5 ชั่วโมงต่อปีสูงสุด คือ กิจกรรมการส่งเสริมศิลปะ อาทิ ชมรมดนตรีไทย ทั้งนี้มีผู้เสนอปัญหาในด้านงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมฯ อาทิ คณาจารย์ไม่มีเวลาทำและไม่ค่อยได้เข้าร่วมกิจกรรม คณาจารย์ยังถือว่าเป็นภารกิจที่ไม่สำคัญ และคณะฯ ไม่มีแนวทางที่ชัดเจน ตลอดจนขาดการประชาสัมพันธ์หรือส่งเสริมอย่างเต็มที่ ส่วนข้อเสนอแนะ อาทิ คณะฯควรมีแนวทางหรือโครงการที่ชัดเจนในแต่ละปีและควรมีการประชาสัมพันธ์ กระตุ้นให้อาจารย์แพทย์มีส่วนร่วมมากขึ้น ตลอดจนมีการดำเนินการอย่างสม่ำเสมอและสร้างจิตสำนึกเป็นวัฒนธรรมองค์กรต่อไป

สภาพการปฏิบัติภาระงานด้านอื่น ๆ ในด้านการพัฒนาตนเองพบว่ากิจกรรมที่คณาจารย์ส่วนใหญ่ใช้ในการพัฒนาตนเองที่มีจำนวนครั้งต่อปีสูงสุด คือ การเสนอผลงานและการ

ประชุมวิชาการนานาชาติ ส่วนกิจกรรมที่คณาจารย์ส่วนใหญ่ใช้ในการพัฒนาตนเองที่มีจำนวนวันต่อปีที่สูงสุด คือ การฝึกอบรม/ประชุม/สัมมนา การบรรยายพิเศษ ในส่วนของงานบริหาร พบว่างานที่คณาจารย์ส่วนใหญ่ใช้เวลาในการปฏิบัติงานสูงสุด คือ การปฏิบัติงานในหน้าที่ผู้บริหารที่ดำรงตำแหน่งอยู่ ส่วนงานเขียนหนังสือ ตำรา บทความที่กำลังดำเนินการอยู่ พบว่า จำนวนเรื่องของงานเขียนหนังสือ ตำรา บทความที่คณาจารย์กำลังดำเนินการอยู่สูงสุด คือ 1 เรื่อง โดยระยะเวลาที่คณาจารย์ส่วนใหญ่จะเขียนหนังสือ ตำรา บทความแล้วเสร็จสูงสุด คือ 1 ปี ทั้งนี้เมื่อพิจารณาเวลาที่คณาจารย์ใช้ในการเขียน หนังสือ ตำรา บทความ สูงสุด คือ 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และมีผู้เสนอปัญหาในด้านอื่น ๆ คือ ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมและการระบายอากาศ ตลอดจนความไม่คล่องตัวของระบบ ส่วนข้อเสนอแนะคือ ปรับปรุงระบบสถานะแวดล้อมและการระบายอากาศในคณะฯ และผู้บริหารระดับสูงต้องกล้าในการปรับเปลี่ยนระบบให้มีความชัดเจน โดยมุ่งประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของงานด้านต่างๆ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการปฏิบัติงานตลอดจนแนวทางการแก้ไข ปัญหาการปฏิบัติงานของคณาจารย์คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีข้อสังเกตและอภิปรายเพิ่มเติมดังนี้

สภาพการปฏิบัติภาระงานด้านงานสอน งานวัดและประเมินผล จากการศึกษาพบว่า คณาจารย์ส่วนใหญ่ใช้เวลาในการปฏิบัติภาระงานโดยเฉลี่ยน้อยกว่า 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยทั้งในระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษาระงานที่คณาจารย์ใช้เวลาในการปฏิบัติมากที่สุดมากกว่า 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ คือ งานสอนปฏิบัติการ/หัตถการ/สาธิต ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าภาระงานสอนเป็นภาระหน้าที่หลักที่สำคัญของผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นอาจารย์ สอดคล้องกับที่ ไพฑูรย์สินลาร์ตัน (2524, หน้า 13) ได้กล่าวถึงการสอนว่าเป็นจุดมุ่งหมายแรก และจุดมุ่งหมายหลักของสถาบันการศึกษา ซึ่งสัมพันธ์โดยตรงกับสังคม เป็นการสร้างคนให้กับสังคม อีกทั้งจากจุดมุ่งหมายของอุดมศึกษาที่สะสมมาในอดีตและแผนพัฒนาอุดมศึกษาระยะยาว ทบวงมหาวิทยาลัย (2537, หน้า 210-215) ได้ระบุว่า การสอน เป็นภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในสังคม เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทุกระดับอย่างต่อเนื่อง เป็นปัจจัยสำคัญในการชักนำให้เกิดความเจริญอย่างยั่งยืนและหลีกเลี่ยงภาวะขงก้งันในเส้นทางการพัฒนาเศรษฐกิจ ทั้งนี้การที่จะทำให้คณาจารย์สามารถปฏิบัติภาระงานด้านงานสอน งานวัดและประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด คณะฯ จะต้องคำนึงถึงระดับความสมดุลของปริมาณภาระงานและจำนวนบุคลากรที่มีอยู่ เพราะถ้าหากปริมาณงานสอน งานวัดและประเมินผลมีมากเกินไปก็จะส่งผลทำให้ประสิทธิภาพในการสอนมีคุณภาพลดลง ซึ่งสอดคล้องกับที่ นฤมล ชันสัมฤทธิ์ (2542) ได้ศึกษาการนำเสนอ

แนวทางการพัฒนาอาจารย์วิทยาลัยนาฏศิลป์ ซึ่งพบว่าสภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรคในการพัฒนาอาจารย์ คือ การที่คณาจารย์มีภาระงานสอนและงานพิเศษอื่นๆ มาก ทำให้คณาจารย์ไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาตนเอง

ส่วนสภาพการปฏิบัติภาระงานด้านงานวิจัย จากผลการศึกษาพบว่าคณาจารย์ส่วนใหญ่มีงานวิจัยที่กำลังดำเนินการอยู่ 1 เรื่อง โดยระยะเวลาที่งานวิจัยจะแล้วเสร็จคือ 1 ปี และส่วนใหญ่ใช้เวลาในการทำงานวิจัยมากกว่า 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ แสดงให้เห็นว่าในการทำงานวิจัยแต่ละเรื่องให้สำเร็จได้อย่างมีคุณภาพคณาจารย์จะต้องทุ่มเทเวลาให้กับการปฏิบัติภาระงานในส่วนนี้ค่อนข้างมาก ซึ่งในทางปฏิบัติจริงคณาจารย์ยังจะต้องปฏิบัติภาระงานในด้านอื่น ๆ อีกด้วย ดังนั้นปัญหาที่พบในการปฏิบัติภาระงานส่วนนี้ คือ การที่คณาจารย์ไม่มีเวลาสำหรับทำงานวิจัยเนื่องจากงานบริการและงานสอนมาก และปัญหาการขาดเครื่องมือ งบประมาณตลอดจนแหล่งทุนสนับสนุน ซึ่งสอดคล้องกับที่สุภาพ คัมภีรานนท์ (2539) ได้ศึกษาปัญหาและการแก้ปัญหาการทำวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งระบุว่าคณาจารย์ทั้งอาจารย์ชายและอาจารย์หญิงมีปัญหาในส่วน of แหล่งวิชาการ การให้เงินทุนสนับสนุน วัสดุอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวก และได้เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาไว้คือ ลดภาระงานสอนของอาจารย์ นอกจากนี้ ดวงใจ ชั่วยตระกูล (2543) ได้ศึกษาประสิทธิผลของทุนพัฒนาอาจารย์ใหม่และนักวิจัยใหม่ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ระบุปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการบริหารจัดการทุนพัฒนาอาจารย์ใหม่และนักวิจัยใหม่ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในส่วนของผู้รับทุนคือผู้รับทุนมีภาระงานอื่นนอกเหนือจากงานสอนและงานวิจัยมาก สอดคล้องกับ จรรยา แก้วใจบุญ (2541) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่จูงใจให้อาจารย์วิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก เขตภาคเหนือทำวิจัย พบว่าปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาล คือ ไม่มีเวลาเฉพาะในการศึกษาค้นคว้าตลอดจนขาดการสนับสนุนด้านทุนการวิจัย

ในด้านสภาพการปฏิบัติภาระงานด้านงานบริการวิชาการแก่สังคม จากผลการศึกษาพบว่าคณาจารย์ส่วนใหญ่ใช้เวลาโดยเฉลี่ยในการปฏิบัติภาระงานด้านนี้น้อยกว่า 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ทั้งนี้ภาระงานที่คณาจารย์ใช้เวลาปฏิบัติมากที่สุดมากกว่า 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ คือ การตรวจรักษาโรค ตรงกับที่มีผู้ระบุปัญหาในการปฏิบัติงานในส่วนนี้ คือ งานบริการมากเกินไปและจำนวนผู้ป่วยมีมากเกินไปกำลังเวลางาน ซึ่งสอดคล้องกับที่ นุสรา สุขเสริม (2542) ได้ศึกษาการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขภาคกลาง โดยระบุว่าปัญหาที่พบมากที่สุดในการปฏิบัติภาระงาน คือ อาจารย์มีภาระงานมาก ทั้งนี้มีผู้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขว่าควรแยกงานบริการกับงานวิชาการออกจากกัน และรับอาจารย์เพิ่ม

ทางด้านสภาพการปฏิบัติภาระงานด้านงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม จากผลการศึกษาพบว่าคณาจารย์ส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมด้านต่าง ๆ โดยเฉลี่ย 1 ครั้งต่อปี ทั้งนี้กิจกรรมที่คณาจารย์เข้าร่วมมากกว่า 5 ครั้งต่อปีสูงสุดคือ กิจกรรมการรักษาวัฒนธรรมที่ดีงาม อาทิ การแต่งกายพื้นเมือง ส่วนกิจกรรมที่คณาจารย์ใช้เวลาในการเข้าร่วมสูงสุด คือ กิจกรรมการส่งเสริมศิลปะ อาทิ ชมรมดนตรีพื้นเมือง ทั้งนี้ปัญหาที่มีผู้ระบุไว้ในการปฏิบัติภาระงานด้านนี้คือ คณาจารย์ไม่มีเวลาทำและไม่ค่อยได้เข้าร่วมกิจกรรม ตลอดจนยังถือว่าเป็นภารกิจที่ไม่สำคัญ ซึ่งสัมพันธ์กับการศึกษาของ สุทธิป ไชยจันทรวิญญู (2540) ที่ศึกษาการพัฒนาคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยเอกชนเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของคณาจารย์เกี่ยวกับการปฏิบัติภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา 3 ด้านคือ การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอยู่ในเกณฑ์ต่ำ อีกทั้งยังระบุว่าคณาจารย์บางส่วนไม่เคยปฏิบัติภารกิจดังกล่าวเลย จากสภาพของปัญหาในส่วนของการปฏิบัติภาระงานในส่วนนี้ ส่วนหนึ่งอาจจะเป็นผลกระทบจากการที่คณาจารย์มีภาระงานในด้านอื่น ๆ อาทิ งานสอน งานวิจัยและงานบริการมาก อีกทั้งการที่คณาจารย์ไม่ได้ตระหนักว่าภาระงานนี้เป็นภารกิจที่มีความสำคัญต่อตัวของอาจารย์ จึงทำให้ไม่ได้ให้ความสำคัญและเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

ส่วนการปฏิบัติภาระงานด้านอื่น ๆ ในส่วนนี้มีประเด็นที่น่าสนใจ คือในส่วนของการพัฒนาตนเอง จากการศึกษาพบว่ากิจกรรมที่คณาจารย์ส่วนใหญ่เข้าร่วมคิดเป็นจำนวนครั้งต่อปีสูงสุด คือ การเสนอผลงานและการประชุมวิชาการนานาชาติ และกิจกรรมที่คณาจารย์ใช้เวลาเข้าร่วมสูงสุด คือ การฝึกอบรม/ประชุม/สัมมนา การบรรยายพิเศษ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคณาจารย์ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญและมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองอยู่อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นฤมล ชันสัมฤทธิ์ (2542) ที่ศึกษาการนำเสนอแนวทางการพัฒนาอาจารย์วิทยาลัยนาฏศิลป์ ในส่วนของกิจกรรมที่ควรจัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอทุกปีเพื่อพัฒนาอาจารย์ ได้แก่ การจัดสัมมนาทางวิชาการ การฝึกอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการและการประกันคุณภาพการเรียนการสอน จะเห็นได้ว่าการส่งเสริมให้คณาจารย์ได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเองจะทำให้คณาจารย์ได้เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติภาระงานด้านนั้น ๆ เพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อภาพรวมขององค์กรในที่สุด

ทั้งนี้จากผลการศึกษาสภาพการปฏิบัติภาระงานของคณาจารย์คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีประเด็นที่น่าสนใจ 2 ประเด็น คือ ปริมาณภาระงานของคณาจารย์แต่ละค่านอกจากจะมีความสัมพันธ์ต่อกันแล้วยังส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติภาระงานในส่วนอื่น ๆ อีกทั้งความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุคลากรกับปริมาณภาระงานเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของคณาจารย์ด้วยคุณภาพสูงกว่าระดับที่ควรจะเป็น โดยในประเด็นความสัมพันธ์

ของภาระงานแต่ละด้าน คณะฯควรต้องพิจารณาการจัดสัดส่วนภาระงานให้เกิดความชัดเจนและเป็นรูปธรรม อีกทั้งควรต้องกระจายภาระงานให้บุคลากรสามารถปฏิบัติได้อย่างทั่วถึง ส่วนประเด็นการจัดความสมดุลระหว่างปริมาณภาระงานและจำนวนบุคลากรนั้น คณะฯควรต้องพิจารณาปรับให้มีความเหมาะสม โดยคำนึงถึงทั้งคุณภาพชีวิตของคณาจารย์ผู้ปฏิบัติภาระงานและคุณภาพการให้บริการที่มีต่อสาธารณชนควบคู่ไปพร้อมกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้ เป็นข้อมูลที่ผู้ศึกษาเห็นว่าเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารคณะฯ ในการพิจารณาในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

1.1 ควรพิจารณาผลกระทบที่เกิดจากภาระงานด้านการบริการรักษาพยาบาลที่มากเกินไป และจำนวนผู้ป่วยที่มีมากเกินไปกำลังการปฏิบัติงานของคณาจารย์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติภาระงานด้านอื่น ๆ อาทิ งานสอน งานวิจัย และงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมฯ ที่อาจไม่สามารถปฏิบัติได้หรือหากปฏิบัติได้ก็ไม่สามารถที่จะทำได้อย่างเต็มกำลังความสามารถ อีกทั้งในการที่คณาจารย์ต้องปฏิบัติภาระงานด้านการบริการรักษาพยาบาลที่มากเกินไปก็อาจจะทำให้เกิดความผิดพลาดในกระบวนการรักษาได้เนื่องจากความเหนื่อยล้าจากการปฏิบัติภาระงาน

1.2 ควรพิจารณาปรับสัดส่วนภาระงานด้านต่าง ๆ ให้มีความชัดเจน เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดการกระจายงานอย่างทั่วถึงกัน

1.3 ควรพิจารณาปรับปรุงระบบสภาพแวดล้อม และระบบการระบายอากาศในบริเวณคณะฯ เพราะต้องสัมผัสและคลุกคลีกับผู้ป่วยที่เป็นโรคต่าง ๆ ทุกวันซึ่งมีจำนวนมาก ดังนั้นการจัดระบบสภาพแวดล้อมและระบบการระบายอากาศให้ดีและถูกสุขลักษณะ จะช่วยทำให้สุขภาพชีวิตโดยรวมของบุคลากรและผู้ป่วยตลอดจนผู้ที่มาติดต่อรับบริการมีความปลอดภัยยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบภาระงานของคณาจารย์ระดับปริคlinik และระดับคลินิก

2.2 ควรศึกษาความเป็นไปได้ในการแยกภาระงานด้านการบริการออกจากงานด้านการเรียนการสอน